

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2022. gada 14. novembrī
(OR. en)

14718/22

ENV 1152
JAI 1459
CRIMORG 159
RELEX 1522
DEVGEN 204
COMER 137
EUROJUST 97
ENFOPOL 554
ENFOCUSTOM 165

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2022. gada 9. novembris
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2022) 581 final
Temats:	KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI Pārskatīts ES rīcības plāns savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandas apkarošanai

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2022) 581 *final*.

Pielikumā: COM(2022) 581 *final*

EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 9.11.2022.
COM(2022) 581 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

Pārskatīts ES rīcības plāns savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandas apkarošanai

{SWD(2022) 354 final} - {SWD(2022) 355 final}

Pārskatīts ES rīcības plāns savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandas apkarošanai

Situācijas izklāsts

2022. gada decembris būs pasaules biodaudzveidības saglabāšanai izšķirīgs brīdis. Monreālā uz Biodaudzveidības konvencijas pušu konferences 15. sesijas noslēgumu pulcēsies konvencijas parakstītāji. Sanāksmē tie centīsies kopīgā gultnē ievirzīt globālos centienus apzināt pastāvīgi turpinošos biodaudzveidības iznīcināšanu un panākt apņemšanos rīkoties, lai to apturētu un vērstu uz labu. Mēnesi iepriekš Panamā Konvencijas par starptautisko tirdzniecību ar apdraudētajām savvaļas dzīvnieku un augu sugām jeb *CITES* konvencijas puses būs tikušās un izskatījušās, kā darbojas pasākumi, kuru mērķis ir nodrošināt, ka starptautiskā tirdzniecība ar savvaļas dzīvniekiem un augiem neapdraud attiecīgo sugu izdzīvošanu.

Cīņa pret savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandu ir būtiska biodaudzveidības zuduma apturēšanas centienu daļa. Kā atzīmējusi Starpvaldību zinātnes un politikas platforma biodaudzveidības un ekosistēmu pakalpojumu jomā, mūsu pašu un nākamo paaudžu vajadzību apmierināšanas labad ir būtiski dzīvo dabu izmantot ilgtspējīgā veidā. Tas var palīdzēt apturēt jaunu pandēmiju rašanos, nodrošināt pastāvīgu iztikšanu vietējiem iedzīvotājiem un pirmiedzīvotājiem un atjaunot un saglabāt biodaudzveidību. Nelikumīga vai slikti regulēta savvaļas īpatņu tirdzniecība turpretim šādu ilgtspējīgu izmantošanu apdraud¹.

Decembrī Biodaudzveidības konvencijas pušu konferences 15. sesijā paredzēts pieņemt globālo biodaudzveidības satvaru laikposmam pēc 2020. gada, un tiek gaidīts, ka tajā būs noteikti konkrēti mērķi un mērķrādītāji, kas nodrošinās, ka sauszemes, saldūdens un jūras sugu savvaļas īpatņus iegūst, izmanto un tirgo likumīgā un ilgtspējīgā veidā. Šis atjauninātais rīcības plāns paredzēts, lai Eiropas Savienībai un tās dalībvalstīm palīdzētu minēto apņemšanos pilnībā īstenot.

Nelikumīga savvaļas dzīvnieku un augu tirdzniecība joprojām ir nopietni ņemama un plaši izplatīta parādība. Saskaņā ar ANO Narkotiku un noziedzības novēršanas biroja 2020. gada ziņojumu par noziegumiem pret dzīvo dabu savvaļas dzīvnieku un augu kontrabanda skar ikvienu pasaules valsti un aptver plašu sugu diapazonu, sākot ar zušiem un zvīņnešiem un beidzot ar rožkokiem². Pasaules mērogā kopš Covid-19 pandēmijas sākuma iestāžu konfiscēto nelikumīgi tirgoto savvaļas augu un dzīvnieku skaits ir samazinājies³, taču nav pierādījumu tam, ka mazinājusies būtu pati kontrabanda.

Nelikumīga īpatņu tirdzniecība ir pasaules biodaudzveidības zudumu virzošs spēks⁴. Nelikumīga sugu izmantošana spēj būtiski novārdzināt savvaļas populācijas un dažos gadījumos novest pie sugu izmiršanas⁵. Turklāt, piemēram, piezveja vai sugas dzīvotnes noplicināšana var atstāt iespaidu arī uz tām sugām, kuras nemaz nav kontrabandistu mērķsugas. Bez tam, ja no ekosistēmas nelikumīgi “izcelta” tiek noteicošā suga, var rasties domino efekts, kas ietekmēs ekosistēmu pakalpojumus, iznīcinās nozīmīgus oglekļa

¹ IPBES, *Summary for policymakers of the thematic assessment of the sustainable use of wild species of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services*, 2022.

² UNODC, *World Wildlife Crime Report*, 2020.

³ TRAFFIC, *An overview of seizures of CITES-listed wildlife in the EU in 2020*, 2022.

⁴ IPBES, *Summary for Policymakers of the Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services*, IPBES Secretariat, Bonn, Germany, 2019.

⁵ Maxwell, S. et al., Biodiversity: the ravages of guns, nets and bulldozers, *Nature*, 536, pp. 143-145, 2016.

piesaistītājus un sašķobīs sauszemes un ūdens vides veselīgumu un līdzsvaru⁶. Kontrabandas ceļā ievestu svešzemju sugu izkļūšana savvaļā var izpostīt galamērķa valsts vietējo sugu dzīvotnes un potenciāli graujoši ietekmēt pašas vietējās sugas.

Savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandai turklāt ir **ļoti postoša sociālekonomiskā ietekme**. Plaši izplatītā nelikumīgā savvaļas dzīvnieku tirdzniecība var palielināt zoonožu (t. i., slimību, kuras no dzīvniekiem var pāriet uz cilvēku) pārnesšanas risku, un tas spēj nodarīt lielu postu sabiedrības veselībai. Malumedniecība un kontrabanda var izpostīt ekosistēmas, un **vietējām kopienām tas bieži vien atņem iespēju gūt likumīgus un ilgtspējīgus ienākumus**. Šādi likumīgi un ilgtspējīgi ienākumi var būt, piemēram, dabas tūrisms, labi pārvaldīta trofeju medniecība un ilgtspējīga savvaļas augu un dzīvnieku tirdzniecība. Ja savvaļas dzīvnieku un augu tirdzniecība tiek labi pārvaldīta, ar to var aktīvi veicināt sugu saglabāšanu, jo vietējās kopienas tiek stimulētas dzīvās dabas resursus aizsargāt to dabīgajā vidē un vienlaikus spēj nodrošināt sev pietiekamu un ilgtspējīgu iztikšanu. Tomēr **savvaļas dzīvnieku un augu kontrabanda ir ekonomiskā ziņā ārkārtīgi ienesīga**. Dzīvās dabas kontrabanda, ņemot vērā šādam noziegumam raksturīgo zemo riska pakāpi un lielo ienesīgumu, ir tik pievilcīga, ka tas nopietni apdraud sabiedrības drošību. Tā vājina tiesiskumu un leģitīmās iestādes. Savvaļas dzīvnieku un augu kontrabanda barojas no korupcijas un vienlaikus pati to baro, tādējādi atbalstīdama turpmākas noziedzīgas darbības⁷. **Saikne starp savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandu, organizēto noziedzību (arī ieroču kontrabandu) un terorismu ir skaidri pierādīta⁸.**

ES lielā loma

ES darbojas kā viens no pasaules dzīvās dabas kontrabandas centriem⁹, un tāpēc tai pienākas būt aktīvai šādas kontrabandas apkarošanai. Paziņotā **savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandas vērtība ES 2019. gadā bija vismaz 4,7 miljoni EUR**, taču domājams, ka patiesībā tā ir daudz lielāka¹⁰.

Tāpēc pasaules mērogā ES situācija ir piemērota tam, lai rādītu priekšzīmi savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandas apkarošanā. ES noteikumi par savvaļas dzīvnieku un augu tirdzniecību ir tādi, ka jautājums par apdraudēto sugu aizsargāšanu pret ilgtspējīgu izmantošanu tiek traktēts stingrāk nekā to dara Konvencija par starptautisko tirdzniecību ar apdraudētajām sugām (*CITES*). Piemēram, ES pašreizējie trofeju medniecības noteikumi prasa atļauju saņemt — un atļaujas pieteikumus rūpīgāk izskatīt — arī par tādām sugām, kuras *CITES* aizsargā mazāk stingri.

ES var izmantot savu ilgo dzīvās dabas kontrabandas apkarošanas pieredzi

Jaunais rīcības plāns pamatojas uz iepriekšējo ES rīcības plānu savvaļas dzīvnieku un augu nelikumīgas tirdzniecības apkarošanai (2016–2020)¹¹. 2016. gada rīcības plāna izvērtējumā tika konstatēts, ka kopš 2016. gada savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandas apkarošana ir kļuvusi par augstāku prioritāti plašam politikas veidotāju, tiesībsargājošo iestāžu un

⁶ UNODC, *Global Programme for Combating Wildlife and Forest Crime, Annual Report*, 2021.

⁷ Eiropas Komisija, Starptautiskās sadarbības un attīstības ģenerāldirektorāts, *Study on the interaction between security and wildlife conservation in sub-Saharan Africa: summary report*, Eiropas Komisija, 2019.

⁸ UNODC, *World Wildlife Crime Report*, 2020.

⁹ Europol, *Environmental Crime in the age of Climate Change*, 2022.

¹⁰ TRAFFIC, *Overview of seizures of CITES-listing wildlife in the European Union, January 2019 to December 2019*, 2020.

¹¹ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “ES rīcības plāns savvaļas dzīvnieku un augu nelikumīgas tirdzniecības apkarošanai” (COM(2016) 087 final).

ieinteresēto personu lokam ES un visā pasaulē. ES un tās dalībvalstis nu ir pastiprinājušas izpildes panākšanas pasākumus, piemēram, ar aktīvu Eiropola, aģentūras *Eurojust* un tiesībsargājošo iestāžu iesaisti uzlabojušas pārrobežu izmeklēšanu. Rezultātā, izmantojot arī Eiropas daudzdisciplīnu platformu pret noziedzības draudiem (*EMPACT*), ir audzis konfiskāciju un kriminālvajāšanas gadījumu skaits. Turklāt vidisko noziegumu jomā Eiropas Komisija tagad sniedz lielāku atbalstu un vairāk sadarbojas ar relevantajām valstu iestādēm un tiesībsardzības speciālistu Eiropas tīkliem. Bez tam Komisija ir pieņēmusi priekšlikumu jaunai ES direktīvai, kas apkaros noziegumus pret vidi.

Savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandu apkarojošas rīcības priekšzīmi ES rādījusi arī daudzpusējos forumos un jo īpaši *CITES*. Lai izpildītu ES apņemšanos turpināt vēršties pret ziloņu malumedniecību un ziloņkaula kontrabandu visā pasaulē, ES ir atjauninājusi savus noteikumus, ar kuriem ES tiek izbeigta gandrīz jebkāda veida ziloņkaula tirdzniecība.

Aktīvi iesaistoties divpusējos un reģionālos dialogos, ir iedarbināti arī ES un dalībvalstu diplomātiskie tīkli. Visbeidzot, bet ne mazāk svarīgi ir tas, ka ES kopš 2016. gada ir dāsnīgi finansējusi spēju veidošanu un starptautisku rīcību savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandas apkarošanā, un tas darīts arī tādēļ, lai i) aizstāvētu uzskatu, ka jāiesaistās arī dzīvās dabas kontrabandas izcelsmes valstu vietējām kopienām, un ii) nodrošinātu šīm vietējām kopienām alternatīvus iztikas līdzekļus un alternatīvus ienākumu avotus.

Ieilgušas problēmas un jaunas iespējas

Par spīti visiem centieniem savvaļas dzīvnieku un augu kontrabanda kopā ar klimata pārmaiņām un vides degradāciju joprojām ir smags slogs dzīvībai dabai un mazina cilvēku iztikas līdzekļus un drošību. Laika gaitā mainījušies gan kontrabandas maršruti, gan tirgotās sugas. Turklāt tagad **savvaļas dzīvnieku un augu nelikumīgajā tirdzniecībā tiek vairāk izmantotas tiešsaistes platformas** un attiecīgi arī **pasta sīkpaku pakalpojumi**, bet tas apgrūtina šāda veida noziegumu atklāšanu un izmeklēšanu, tāpēc ir jāmeklē jauni risinājumi un jāpalielina finansējuma pieejamība. Kopš 2016. gada vērojams nelikumīgi tirgotu savvaļas dzīvnieku un augu konfiskāciju pieaugums ES nav izraisījis proporcionālu kriminālvajāšanas un notiesāšanas gadījumu skaita pieaugumu. Liela problēma joprojām ir specializēta personāla, resursu un apmācības nepietiekamība daudzās dalībvalstīs un trešās valstīs. Pastāv arī iespējas uzlabot sadarbību i) individuālās dalībvalstīs, ii) ES dalībvalstu vidū, iii) starp ES un trešām valstīm un iv) ar ieinteresētajām personām un pilsonisko sabiedrību.

Tālākā rīcība

Šis atjauninātais plāns domāts, lai līdz 2027. gadam virzītu uz savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandas apkarošanu vērsto ES rīcību. Tā mērķis ir, pamatojoties uz 2016. gada rīcības plānu, **visaptveroši risināt aktuālās problēmas**. Lai gan galvenā uzmanība rīcības plānā pievērsta savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandai, tas pēc vajadzības ietver arī saikni ar ES savvaļas dzīvnieku un augu tirdzniecības regulām un citām saistītajām rīcībpolitikām.

Savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandas apkarošana prasa visaptverošu pieeju un virkni pasākumu, kuros savvaļas dzīvnieku un augu tirdzniecības aspekti pārklājas ar dzīvās dabas saglabāšanas rīcībpolitiku plašākā nozīmē, un tas ir vajadzīgs, lai pieļautu vienīgi ilgtspējīgu tirdzniecību ar savvaļas dzīvniekiem un augiem.

Rīcības plāna struktūru nosaka četras prioritātes, un tās ir šādas.

1. prioritāte: nepieļaut, ka savvaļas dzīvnieku un augu kontrabanda notiek, un novērst tās pamatcēloņus.
2. prioritāte: stiprināt savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandu apkarujošo tiesisko un rīcībpolitisko regulējumu.
3. prioritāte: panākot noteikumu un rīcībpolitiku izpildi, nodrošināt savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandas apkarošanas efektivitāti.
4. prioritāte: nostiprināt izcelsmes, patēriņa un tranzīta valstu globālo partnerību, kas vēršas pret savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandu.

Katrai prioritātei ir vairāki mērķi, un ir sīkāk noteikts, kā rīkoties, lai ikvienu no šiem mērķiem sasniegtu. Norādītā rīcība nav izsmeloša, un to var papildināt vēl ar citiem pasākumiem. Minētie mērķi un ar tiem saistītā rīcība sīkāk aprakstīta pielikumā.

Ar iepriekš nosaukto prioritāšu palīdzību jaunais rīcības plāns:

- koncentrējas uz **daudzlīdzekļu sadarbību un koordināciju**, kas vajadzīga, lai noziegumus pret dzīvo dabu patiesi novērstu vai atklātu, bet vainīgos sauktu pie atbildības un sodītu¹². Rīcības plāns paredz, ka tiks stiprināta sadarbība i) ES dalībvalstu tiesībsargājošo iestāžu vidū un ii) starp ES, tās dalībvalstīm un trešām valstīm;
- mudina ES dalībvalstis un trešās valstis savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandu uzskatīt par smagu noziegumu un **visas izpildes panākšanas ķēdes garumā veidot spējas un specializēties**, lai samērīgas un atturošas sankcijas padarītu par normu;
- **pēta jaunu likumdošanas un rīcībpolitisko iniciatīvu nepieciešamību, pievienoto vērtību un izdarāmību**, lai tādējādi nodrošinātu, ka ES rīcība, kas vērsta uz savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandas apkarošanu, saglabājas pietiekami stingra un ir samērīga ar šādas kontrabandas radīto apdraudējumu;
- **Digitālo pakalpojumu akta pieņemšanas doto impulsu izmanto, lai pastiprināti vērstos pret savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandu tiešsaistē**. Pēdējos gados savvaļas dzīvnieku un augu tirdzniecība tiešsaistē ir strauji augusi, un tas noziedzniekiem ļauj ar mazāku risku darboties plašākā tirgū. Vispārējais e-komercijas uzplaukums pēdējos gados izraisījis starptautisko paku pārvadājumu apjoma pieaugumu. Digitālo pakalpojumu akta pieņemšana dos ES un dalībvalstu iestādēm jaunus instrumentus, ar kuriem risināt problēmas, kas saistītas ar tiešsaistes tirdzniecību, arī ar savvaļas dzīvnieku un augu tiešsaistes tirdzniecību. Tiks stiprinātas tiesībsargātāju, muitas un citu relevanto iestāžu prasmes un spējas. Tiks veicināta sadarbība ar privāto sektoru, piemēram, sadarbība Dzīvās dabas tiešsaistes kontrabandas izskaušanas koalīcijas¹³ vai *ROUTES* partnerības¹⁴ satvarā. Tiks izveidoti jauni instrumenti, kuri kalpos, lai uzraudzītu likumīgu tirdzniecību ar savvaļas dzīvniekiem un augiem un atklātu un izmeklētu noziegumus pret dzīvo dabu. Šādi instrumenti var būt **datubāzes, mobilās lietotnes, skeneri** u. c.;
- turpina savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandu uzskatīt par globālu problēmu un, lai to risinātu, nodrošina starptautisku sadarbību un **savvaļas dzīvnieku un augu**

¹² Šī vajadzība pēc sadarbības un darbības koordinēšanas attiecas uz *CITES* vadību, izpildes panākšanas un zinātniskajām iestādēm, muitniekiem, policiju, prokuroriem, tiesu iestādēm, veselības aizsardzības iestādēm, dzīvnieku labturības un veterinārajām iestādēm, finanšu izlūkošanas vienībām, ārlietu ministrijām, diplomātiskajām pārstāvniecībām un citiem.

¹³ Sk. saiti: Dzīvās dabas tiešsaistes kontrabandas izskaušanas koalīcija.

¹⁴ Sk. saiti: Apdraudēto sugu nelikumīgas pārvadāšanas iespēju samazināšana (routespartnership.org).

kontrabandu apkarjošas rīcības saskaņotību ES robežās un atbalstu šāda veida rīcībai visā pasaulē. Sadarbība ar trešām valstīm tiks stiprināta ar divpusējām apmaiņām, reģionāliem tīkliem, izpildes panākšanas tīkliem, tirdzniecības nolīgumiem un daudzpusējām programmām;

- palielina ES lēmumu pieņemšanas **pārredzamību** un veicina stiprāku partnerību starp ES un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un nevalstiskām organizācijām, starptautiskām organizācijām un privāto sektoru, no otras puses. Nevalstisko organizāciju, starptautisko organizāciju un privātā sektora devums cīņā ar noziegumiem pret dzīvo dabu tiks atzīts un veicināts, piemēram, ar iesaisti rīcībpolitiskās diskusijās¹⁵.

Finansiālo un cilvēkresursu pietiekamība

Reālu progresu cīņā ar noziegumiem pret dzīvo dabu var panākt tikai tad, ja ir pieejams pietiekams finansējums, kas atbalsta papildu rīcību gan ES līmenī, gan ES dalībvalstīs. Ir ļoti svarīgi, lai līdzekļi, kas paredzēti savvaļas dzīvnieku un augu tirdzniecības uzraudzībai un cīņai ar noziegumiem pret dzīvo dabu, i) būtu noteikti jau iepriekš, ii) būtu relevantajiem darītājiem pieejami un iii) tiktu izmantoti visefektīvākajā un vissaskaņotākajā veidā.

Dzīvās dabas tirdzniecības aspekts būtu pilnībā jāintegrē relevantajos ES fondos, kas strādā ar tādiem jautājumiem kā i) drošība un organizētā noziedzība, ii) vide un iii) starptautiskā sadarbība/partnerības. Par īpašu prioritāti tas būtu jānosaka *EMPACT* iniciatīvā, Iekšējās drošības fondā, *LIFE* programmā un Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentā.

Veikuma uzraudzīšana

Lai varētu regulāri izmērīt paveikto, Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm pirmajā gadā pēc plāna pieņemšanas izveidos rīcības plāna īstenošanas uzraudzības sistēmu. Tajā būs ietverts vienkāršs mehānisms, kas ES dalībvalstīm un ieinteresētajām personām ļaus ziņojumus sniegt, pamatojoties uz esošajām ziņošanas sistēmām. Tiks noteikti vairāki rādītāji, kurus izmantos, lai iespēju robežās novērtētu rīcības plāna vispārējo ietekmi uz savvaļas dzīvnieku un augu tirdzniecību.

Secinājums

Pārskatītais ES rīcības plāns uzsver ES nemainīgo apņēmību apkarot savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandu un tādā veidā nostiprina 2016. gada rīcības plāna mērķus. Ja rīcības plāns tiks nodrošināts ar pienācīgiem resursiem, tas aizsāks vērienīgu un visaptverošu ES un pasaules mēroga rīcību un sadarbību, kas vajadzīga, lai izbeigtu nelikumīgu tirgošanos ar savvaļas dzīvniekiem un augiem.

¹⁵ Visi šeit minētie punkti turklāt ir *EMPACT* iniciatīvas pamatmērķi. *EMPACT* ir ES dalībvalstu virzīta drošības iniciatīva, kas iecerēta, lai apzinātu, klasificētu un novērstu draudus, ko rada starptautiskā organizētā/smagā noziedzība. *EMPACT* darbojas pēc četrģadu cikla principa un ir dalībvalstu daudznozaru sadarbības platforma, kurā piedalās visas ES iestādes, struktūras un aģentūras. Iesaistītas ir arī trešās valstis, starptautiskas organizācijas un citi publiskā un privātā sektora partneri.

PIELIKUMS. Rīcības izklāsts (2022–2027)

1. prioritāte: nepieļaut, ka savvaļas dzīvnieku un augu kontrabanda notiek, un novērst tās pamatcēloņus.

Mērķi	Darītāji	Rīcība	Orientējošais laiks
1. Samazināt patērētāju pieprasījumu pēc nelikumīgi tirgotiem savvaļas dzīvniekiem un augiem	Komisija, dalībvalstis, ES praktiķu tīkli un ekspertu grupas ¹⁶	<ul style="list-style-type: none"> Veicināt to, lai tiktu faktiski īstenota <i>CITES</i> Rezolūcija Conf. 17.4 par pieprasījuma samazināšanas stratēģijām, kas izmantojamas, lai apkarotu nelikumīgu tirgošanos ar <i>CITES</i> sarakstā iekļautu sugu īpatņiem. 	Pastāvīgi
		<ul style="list-style-type: none"> Īstenot izpratni veicinošas darbības un mērķtiecīgas, uz sociālajām zinātnēm balstītas pieprasījuma samazināšanas darbības, ar kurām cenšas panākt ES patērētāju uzvedības maiņu. Atbalstīt šādas darbības arī citos galvenajos galamērķa tirgos. Prioritāti piešķirt darbībām, kuras skar pieprasījumu pēc savvaļas izcelsmes rāpuļiem, abiniekiem, putniem, stikla zušiem, Āfrikas ziloniem, degunradžiem, zvīņnešiem un zālēm/pārtikas piedevām, kas satur nelikumīgi ievāktus savvaļas augus. Palielināt patērētāju informētību par to, kā likumīgu tirdzniecību atšķirt no nelikumīgas. 	No 2023. g.
		<ul style="list-style-type: none"> Visos līmeņos gan ES, gan ārpus tās īstenot iniciatīvas, ar kurām iztikas līdzekļu gūšanu un savvaļas dzīvnieku un augu un no tiem iegūtu produktu ilgtspējīgu izmantošanu atbalsta, veicinot un atvieglojot savvaļas dzīvnieku un augu produktu iegūšanu likumīgā un ilgtspējīgā veidā. Tam būtu jāietver pārredzamu un izsekojamu piegādes ķēžu popularizēšana attiecībā uz kokmateriāliem¹⁷ un citiem dzīvās dabas produktiem un (piemēram, zvejniecībā¹⁸) pastāvošo izsekojamības prasību izpildes panākšana. 	No 2023. g.

¹⁶ Piemēram, Eiropas Prokuroru tīkls vides tiesībsardzībai, Eiropas Savienības Vides tiesību aktu īstenošanas un izpildes tīkls, ES Tiesnešu forums vides tiesībsardzībai un reģionālie tīkli.

¹⁷ Priekšlikums, Eiropas Parlamenta un Padomes regula, ar ko paredz noteikumus par to, kā Savienības tirgū darīt pieejamas konkrētas ar atmežošanu un meža degradāciju saistītas preces un izstrādājumus, kā arī par to eksportu no Savienības un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 995/2010 (COM(2021) 706 final).

¹⁸ Padomes Regula (EK) Nr. 1224/2009 (2009. gada 20. novembris), ar ko izveido Kopienas kontroles sistēmu, lai nodrošinātu atbilstību kopējās zivsaimniecības politikas noteikumiem, un groza Regulas (EK) Nr. 847/96, (EK) Nr. 2371/2002, (EK) Nr. 811/2004, (EK) Nr. 768/2005, (EK) Nr. 2115/2005, (EK) Nr. 2166/2005, (EK) Nr. 388/2006, (EK) Nr. 509/2007, (EK) Nr. 676/2007, (EK) Nr. 1098/2007, (EK) Nr. 1300/2008 un (EK) Nr. 1342/2008, un atceļ Regulas (EEK) Nr. 2847/93, (EK) Nr. 1627/94 un (EK) Nr. 1966/2006.

Mērķi	Darītāji	Rīcība	Orientējošais laiks
2. Stiprināt pirmiedzīvotāju un vietējo kopienu iesaisti dzīvās dabas pārvaldībā un saglabāšanā, arī atbalstīt ilgtspējīgu iztikšanas iespēju veidošanu izcelsmes valstīs	Komisija, dalībvalstis	<ul style="list-style-type: none"> • Īstenot tāda veida iniciatīvas kā <i>NaturAfrica</i> — tā ir ES pamatiniciatīva, ar kuru atbalsta biodaudzveidības saglabāšanu Āfrikā. <i>NaturAfrica</i> atbalsta svarīgāko ainavu saglabāšanu un attīstību. Tas palīdzēs radīt darbvietas un uzlabot drošību un iztikšanas līdzekļu ilgtspēju un vienlaikus saglabāt visiem vitāli svarīgās kritiskās ekosistēmas un to savvaļas iemītniekus. 	Pastāvīgi
		<ul style="list-style-type: none"> • Savvaļas dzīvnieku un augu saglabāšanā un pārvaldībā piemērot cilvēktiesībās balstītu pieeju un iesaistīt vietējās kopienas un pamatiedzīvotājus (izmantojot, piemēram, i) kopienās balstītu dabas resursu pārvaldības pieeju, ii) brīvas, iepriekšējas un informētas piekrišanas procesu nodrošināšanu, iii) iedarbīgus sūdzību mehānismus un iv) garantētu piekļuvi informācijai). 	Pastāvīgi
		<ul style="list-style-type: none"> • Veicināt sieviešu un jauniešu līdzdalību savvaļas dzīvnieku un augu pārvaldībā un saglabāšanā un nodrošināt dzimumsensitīvu pieeju nelikumīgas dzīvnieku un augu tirdzniecības analīzē un apkarošanā. 	Pastāvīgi
		<ul style="list-style-type: none"> • Dzīvās dabas un drošības situācijas saistību ņemt vērā ar tādas rīcības atbalstīšanu trešās valstīs, kas i) veicina sociālo un ekonomisko stabilitāti, ii) stiprina tiesiskumu un iii) veicina sadarbību starp tiesībsargājošajām iestādēm, vietējām iestādēm, saglabāšanas darba partneriem, vietējām kopienām un pirmiedzīvotājiem. 	Pastāvīgi
3. Valstu, reģionālā un starptautiskā līmenī, iesaistot izcelsmes, tranzīta un galamērķa valstis, novērst un apkarot ar savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandu saistīto korupciju	Komisija, dalībvalstis	<ul style="list-style-type: none"> • Veicināt to, lai tiktu faktiski īstenota <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>CITES</i> Rezolūcija Conf. 17.6 par tādas korupcijas aizliegšanu, novēršanu, atklāšanu un apkarošanu, kas sekmē konvenciju pārkāpjošas darbības, un ○ ANO Ģenerālās asamblejas Rezolūcija 75/311 par savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandas apkarošanu, jo īpaši tās 30. punkts, un ņemti vērā G20 augsta līmeņa principi par tādas korupcijas apkarošanu, kas saistīta ar nelikumīgu tirgošanos ar savvaļas dzīvniekiem un augiem un to produktiem. 	Pastāvīgi

Mērķi	Darītāji	Rīcība	Orientējošais laiks
		<ul style="list-style-type: none"> Saskanīgi ar ANO Pretkorupcijas konvenciju un ciešā sadarbībā ar ANO Narkotiku un noziedzības novēršanas biroju (<i>UNODC</i>) racionalizēt pretkorupcijas pasākumus programmās, kuru mērķis ir stiprināt relevanto darītāju spēju cīnīties ar noziegumiem pret dzīvo dabu gan ES robežās, gan ārpus tām (šādu darītāju vidū ir jūras ostu un lidostu amatpersonas, transporta uzņēmumi un finanšu starpnieki/finanšu sektors, tiesībsargājošās iestādes un administratīvās iestādes). 	No 2023. g.
4. Izcelsmes, tranzīta un galamērķa valstīs notiekošās savvaļas dzīvnieku un augu tirdzniecības regulēšanas kontekstā ņemt vērā pieeju “Viena veselība”	Komisija, dalībvalstis	<ul style="list-style-type: none"> Izpētīt, cik liels ir risks, ka varētu izplatīties ar savvaļas dzīvnieku un no tiem iegūtu produktu (piemēram, medījuma gaļas) tirdzniecību saistītas zoonozes. 	No 2023. g.
		<ul style="list-style-type: none"> Saskanīgi ar četriem pamatprincipiem, kas noteikti Sadarbības partnerībā savvaļas dzīvnieku un augu ilgtspējīgas pārvaldības jomā¹⁹, īstenot mērķtiecīgus pasākumus, kuri minētos riskus samazina visās piegādes ķēdēs. Tas izdarāms, izmantojot arī tādus projektus kā ES finansētais un <i>UNODC</i> īstenotais <i>SAFE (Safety across Asia for the Global Environment)</i> projekts un ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas īstenotā dzīvās dabas ilgtspējīgas pārvaldības programma²⁰. 	No 2024. g.

¹⁹ Sk. saiti: Sadarbības partnerība savvaļas dzīvnieku un augu ilgtspējīgas pārvaldības jomā (fao.org).

²⁰ Sk. saiti: Ilgtspējīga dzīvās dabas pārvaldība, rīcībpolitiskā atbalsta un pārvaldības vārteja un ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizācija (fao.org).

2. prioritāte: stiprināt savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandu apkarojošo tiesisko un rīcībpolitisko regulējumu.

Mērķi	Darītāji	Rīcība	Orientējošais laiks
5. Izveidot sistēmu, kas ES rīcības plānu savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandas apkarošanai ļauj valstu un ES līmenī faktiski īstenot	Dalībvalstis, Komisija	<ul style="list-style-type: none"> Skaidri noteikt atbildības jomas un atbildīgos par rīkošanos valstu un ES līmenī un nodrošināt koordināciju starp relevantajiem darītājiem. Tas paveicams, piemēram, i) veidojot starpaģentūru komitejas vai pieņemot saprašanās memorandus, ii) pieņemot valsts rīcības plānus vai iii) norīkojot valstu kontaktpunktus. 	2023. g.
		<ul style="list-style-type: none"> Izveidot ar rīcības plānu saistītās ziņošanas, uzraudzības un izvērtēšanas sistēmu ES un valstu līmenī. Lai ES vai dalībvalstu līmenī neradītu jaunu administratīvu slogu, minētā sistēma būtu jāpieskaņo pastāvošajiem ziņošanas pienākumiem un struktūrām. 	2023./2024. g.
		<ul style="list-style-type: none"> Izmantot <i>EMPACT</i> par galveno instrumentu, ar kuru īstenot ES rīcības plānu savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandas apkarošanai, un rīcības plāna īstenošanā iesaistīt valstu <i>EMPACT</i> koordinatorus. 	Pastāvīgi
6. Nodrošināt, ka ES un valstu politika savvaļas dzīvnieku un augu tirdzniecības/kontrabandas jomā ir visaptveroša un saskanīga ar starptautiskajām saistībām, standartiem un labākajiem pierādījumiem	Komisija, dalībvalstis	<ul style="list-style-type: none"> Aktīvi atbalstīt starptautiskās iestādes un ekspertus un sadarboties ar tiem pētnieciskos nolūkos un lai izstrādātu/atjauninātu norādījumus un identifikācijas rīkus (tehniskus rīkus, to vidū tiesu ekspertīzes un identifikācijas rokasgrāmatas) attiecībā uz galvenajiem jautājumiem, kas saistīti ar savvaļas dzīvnieku un augu tirdzniecību. 	Pastāvīgi
		<ul style="list-style-type: none"> Saskanīgi ar pārskatīto Direktīvu par noziegumiem pret vidi (pēc tās pieņemšanas) ieviest un piemērot samērīgas, iedarbīgas un atturošas sankcijas par noziegumiem pret dzīvo dabu un apmainīties ar informāciju un labo praksi, lai tādējādi nodrošinātu minēto sankciju piemērošanas konsekveni. 	No 2023. g.
		<ul style="list-style-type: none"> Īstenot atjauninātās ES vadlīnijas par ziloņkaula tirdzniecību un sekot līdzi to īstenošanai un rezultātiem. 	Pastāvīgi

Mērķi	Darītāji	Rīcība	Orientējošais laiks
		<ul style="list-style-type: none"> Medību trofeju importu pārbaudīt pastiprināti (piemēram, i) izskatīt iespēju prasību par importa atļaujas saņemšanu attiecināt uz vēl citu Padomes Regulas (EK) Nr. 338/97 B pielikumā minēto sugu medību trofejām, ii) kopīgi ar starptautiskajiem partneriem strādāt, lai atjauninātu pieejamos pierādījumus par trofeju medniecības ietekmi uz savvaļas dzīvniekiem, un iii) zinātniskās analīzes grupas atzinumus par medību trofeju importēšanā atļaujamām valsts un sugas kombinācijām padarīt pārredzamākus). 	No 2023. g.
		<ul style="list-style-type: none"> Izpētīt, cik vajadzīga un iespējama ir un kādu pievienoto vērtību varētu dot pastāvošo pasākumu pārskatīšana vai jaunu rīku izveidošana ar mērķi samazināt ilgtnespējīgu tirdzniecību ar savvaļas dzīvniekiem un augiem (piemēram, “pozitīvs saraksts” ar sugām, kuru īpatņus, kas iegūti savvaļā, drīkst tirgot un turēt kā lolojumdzīvniekus, vai kriminālatbildības noteikšana par jebkādu tirgošanos ar nelikumīgi iegūtiem savvaļas dzīvniekiem un augiem, vai prasība reģistrēt visus ES teritorijā ievestos dzīvniekus un augus). 	No 2023. g.
7. Savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandas apkarošanas pasākumu izstrādē un īstenošanā ES un valstu līmenī iesaistīt relevantās ieinteresētās personas	Komisija, dalībvalstis	<ul style="list-style-type: none"> Valsts un ES līmenī rīkot regulāras ieinteresēto personu sanāksmes, piemēram, ar starptautiskām organizācijām, relevantajām tiesībsargājošajām un tiesu iestādēm, pilsonisko sabiedrību, privāto sektoru, akadēmiskajām aprindām un valstu valdībām. 	No 2023. g.
		<ul style="list-style-type: none"> Organizēt ES Savvaļas dzīvnieku un augu tirdzniecības noteikumu izpildes panākšanas grupas tematiskās sanāksmes, kurās piedalītos relevantās pilsoniskās sabiedrības grupas, uzņēmējdarbības vides un akadēmisko aprindu pārstāvji. 	No 2023. g.
		<ul style="list-style-type: none"> <i>EMPACT</i> satvarā atbalstīt daudzdisciplīnu <i>EMPACT</i> rīcības dienu rīkošanu. 	Pastāvīgi

Mērķi	Darītāji	Rīcība	Orientējošais laiks
8. Sadarboties ar savvaļas dzīvnieku un augu tirdzniecībā iesaistītajām uzņēmējdarbības nozarēm	Komisija, dalībvalstis	<ul style="list-style-type: none"> Organizēt ES Savvaļas dzīvnieku un augu tirdzniecības noteikumu izpildes panākšanas grupas sanāksmes, kurās piedalītos pārstāvji no konkrētu jautājumu risināšanai relevantās uzņēmējdarbības nozares (tā var būt, piemēram, tradicionālā medicīna, eksotiskie/savvaļas izcelsmes lolojumdzīvnieki, luksuspriekšmetu nozare, medību tūrisms, kokmateriāli, zivrupniecība, transports, kurjerpakalpojumi un tiešsaistes tirdzniecība). 	No 2023. g.
		<ul style="list-style-type: none"> Nodrošināt faktisku sadarbību starp <i>CITES</i> pārvaldības iestādēm un valstu administratīvajām iestādēm, kas atbild par uzraudzību un to noteikumu izpildes panākšanu, kuri izklāstīti ierosinātajā direktīvā par rūpību, ko uzņēmumiem pienākas izrādīt ilgtspējas jomā²¹. 	No 2023. g.
		<ul style="list-style-type: none"> Izstrādāt vadlīnijas par to, kā saskanīgi ar direktīvu, kas ierosināta par uzņēmumu pienācīgu rūpību attiecībā uz ilgtspēju, uzņēmumu pienācīgas rūpības pienākums būtu jāpilda savvaļas dzīvnieku un augu tirdzniecībā. 	2024. g.

3. prioritāte: panākot noteikumu un rīcībpolitiku izpildi, nodrošināt savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandas apkarošanas efektivitāti.

Mērķi	Darītāji	Rīcība	Orientējošais laiks
9. Uzlabot nelikumīgu darbību atklāšanas rādītājus ES un novērst prioritāros riskus	Dalībvalstis, Komisija, Eiropols	<ul style="list-style-type: none"> Nodrošināt to, ka smagās un organizētās noziedzības draudu novērtējumu (<i>SOCTA</i>) izstrādes process ietver arī savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandas draudu novērtēšanu, kuras pamatā ir dalībvalstu iesniegtie dati un, ja iespējams, nacionālie draudu novērtējumi. Racionāli izmantot datus par nelikumīgu tirdzniecību. 	2023. g.

²¹ Priekšlikums, Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva par uzņēmumu pienācīgu rūpību attiecībā uz ilgtspēju un ar ko groza Direktīvu (ES) 2019/1937 (COM(2022) 71 final).

Mērķi	Darītāji	Rīcība	Orientējošais laiks
		<ul style="list-style-type: none"> Regulāri apspriest prioritāros riskus (un šo risku novēršanai vajadzīgos pasākumus) ES Savvaļas dzīvnieku un augu tirdzniecības noteikumu izpildes panākšanas grupā. 	Pastāvīgi
		<ul style="list-style-type: none"> Izstrādāt un izmantot mūsdienīgus rīkus un metodes (piemēram, mobilās lietotnes tiem, kuri strādā priekšpostēnos), kas noder, lai atvieglotu tiesībsargājošo iestāžu darbu un atklātu nelikumīgas darbības ar savvaļas dzīvniekiem un augiem. Izpildes panākšanas grupā ziņot par labāko praksi. 	Pastāvīgi
		<ul style="list-style-type: none"> Ieviest ES <i>CITES</i> e-atļauju sistēmu, kura i) atvieglos likumīgu tirdzniecību, ii) atvieglos datu apmaiņu, iii) atvieglos viltotu atļauju atklāšanu un iv) mudinās trešās valstis izstrādāt ar to saderīgas sistēmas. 	2023./2024. g.
		<ul style="list-style-type: none"> ES <i>CITES</i> e-atļauju sistēmu savienot ar ES muitas vienloga sertifikātu apmaiņas sistēmu jeb <i>EU CSW-CERTEX</i> (muitas jomā tas ir ES vienloga vides centrālais modulis), lai tādējādi ES muitas dienestiem atvieglotu ES <i>CITES</i> e-atļauju pārbaudīšanu un attiecīgi uzlabotu <i>CITES</i> noteikumu izpildes panākšanu uz robežām. 	2024. g.
		<ul style="list-style-type: none"> Apsvērt iespēju marķēšanas pienākumu attiecināt arī uz dzīvniekiem to sugu īpatņiem, kas minētas Padomes Regulas (EK) Nr. 338/97 B pielikumā. 	2024. g.
10. Nodrošināt, ka tiesībsargājošajām iestādēm (to vidū krimināltiesību aizsardzības iestādēm un tiesām) ir speciālās zināšanas, kādas konkrētajā sektorā vajadzīgas, lai varētu apkarot savvaļas dzīvnieku	Komisija, dalībvalstis, Eiropols, <i>CEPOL</i> , <i>Eurojust</i> , <i>EJTN</i> , <i>ERA</i>	<ul style="list-style-type: none"> Attiecīgā gadījumā rīkot starpprofesionālas un pārrobežu mācības tiesībsargājošajām iestādēm, tiesu iestādēm un krimināllietu tiesnešiem, arī īpašas mācības par to, i) kā uzlabot finanšu plūsmu izmeklēšanas kvalitāti, ii) kā apkarot savvaļas dzīvnieku un augu tiešsaistes kontrabandu un iii) kā prasmīgāk izmantot modernās kriminālistikas metodes. 	No 2023. g.
		<ul style="list-style-type: none"> Relevanto mācību iestāžu valsts programmās iekļaut apmācību par noziegumiem pret dzīvo dabu. 	2025. g.
		<ul style="list-style-type: none"> Dalībvalstu starpā apmainīties ar datiem, mācību materiāliem un judikatūru un tālab izmantot tādus rīkus kā ES Prokuroru tīkls vides tiesībsargāšanai un 	Pastāvīgi

Mērķi	Darītāji	Rīcība	Orientējošais laiks
un augu kontrabandu		šā tīkla judikatūras datubāze, ES tīmekļvietne informācijas apmaiņai par savvaļas dzīvnieku un augu tirdzniecību (<i>TWIX</i>) u. c.	
		<ul style="list-style-type: none"> Cieši sadarboties ar relevantajām organizācijām, apvienībām un tīkliem un dot ieguldījumu projektos²², kuru mērķis ir apkarot vidiskos noziegumus un saukt pie atbildības par šādu noziegumu izdarīšanu. 	Pastāvīgi
		<ul style="list-style-type: none"> Veicināt un atbalstīt savstarpēju apmācību. 	Pastāvīgi
		<ul style="list-style-type: none"> Rosināt un atbalstīt i) valsts līmeņa tiesībsargājošo iestāžu, tiesu iestāžu un citu kompetento iestāžu specializēšanos un ii) resursu apvienošanu, piemēram, īpašās savvaļas dzīvnieku un augu tiesībsargāšanas vienībās, ko izveido visās relevantajās tiesībsargājošajās iestādēs. 	No 2023./2024. g.
		<ul style="list-style-type: none"> Mudināt kompetentās tiesībsargājošās iestādes sniegt atbalstu ar savām speciālajām zināšanām un iesaistīties policijas/prokuroru uzsāktos kriminālprocesos. 	Pastāvīgi
		<ul style="list-style-type: none"> Veicināt publisku piekļuvi judikatūrai un tiesas dokumentiem tiešsaistē un turklāt (pienācīgi ņemot vērā datu aizsardzības un privātuma tiesības) plašāk rezonējošās lietas publicēt, lai i) atturētu no kriminālām darbībām un ii) izplatītu izpildes panākšanas paraugpraksi. 	No 2024. g.
11. Uzlabot sadarbību, koordināciju, saziņu un datu plūsmas dalībvalstīs un dalībvalstu starpā	Komisija, dalībvalstis, ES aģentūras	<ul style="list-style-type: none"> Dalībvalstīs izveidot saziņas kanālus starp i) sektorālajām/administratīvajām valsts iestādēm, ii) valsts tiesībsargājošajām iestādēm un iii) muitu. 	2024. g.

²² To vidū ES Tiesnešu forums vides tiesībsargāšanai, Eiropas Prokuroru tīkls vides tiesībsargāšanai, ES Vides tiesību aktu īstenošanas un izpildes tīkls, *EnvCrimeNet* un *LIFE* programmas projekts *SWiPE*, kas ir par to, lai sekmīgi sauktu pie kriminālatbildības par Eiropā izdarītiem noziegumiem pret dzīvo dabu.

Mērķi	Darītāji	Rīcība	Orientējošais laiks
		<ul style="list-style-type: none"> Nodrošināt vienotu pieeju salīdzināmas, precīzas un pilnīgas operatīvās informācijas vākšanai un apmaiņai saistībā ar noziegumiem pret dzīvo dabu. Iespēju robežās nodrošināt šīs pieejas saskaņotību ar veidu, kādā tiek vākti statistikas dati par tiesvedību, ko par vidiskajiem noziegumiem (arī noziegumiem pret dzīvo dabu) ierosina tiesībsargājošās iestādes (policija, prokurori). 	2024. g.
		<ul style="list-style-type: none"> Drošas informācijas apmaiņas tīkla lietojumprogrammā (<i>SIENA</i>) sistemātiski veikt ar noziegumiem pret dzīvo dabu saistītās operatīvās un stratēģiskās informācijas apmaiņu ar Eiropolu, lai tādējādi nodrošinātu, ka visi nepieciešamie dati, kas sniedz reālu priekšstatu par vidisko noziegumu radītā apdraudējuma līmeni, i) ir Eiropolam pieejami un ii) tiek atspoguļoti ES smagās un organizētās noziedzības draudu novērtējumā. 	Pastāvīgi
		<ul style="list-style-type: none"> Valsts līmenī izdot riska informācijas anketas, kuras ES Muitas riska pārvaldības sistēmā attiecībā uz savvaļas dzīvnieku un augu izcelsmes precēm koplieto, lai uzlabotu riska profilēšanu, kas vajadzīga muitas pārbaudēs/informācijas apmaiņā ar ES priekšposteņos strādājošajiem tiesībsargiem. 	Pastāvīgi
		<ul style="list-style-type: none"> Nodrošināt faktisku sadarbību un informācijas apmaiņu starp relevantajām <i>CITES</i> iestādēm, Eiropola valsts vienībām, <i>Eurojust</i>, <i>OLAF</i> un Interpola darba grupu, kas strādā ar noziegumiem pret dzīvo dabu. 	Pastāvīgi
		<ul style="list-style-type: none"> Izveidot regulāru un strukturētu sadarbību un informācijas apmaiņu starp ES Savvaļas dzīvnieku un augu tirdzniecības noteikumu izpildes grupu un relevantajiem <i>EMPACT</i> darba darītājiem. 	No 2023. g.
		<ul style="list-style-type: none"> Veikt regulāras apvienotas operācijas, kuras ietver pārrobežu sadarbību starp ES dalībvalstīm, Eiropas Komisiju (<i>OLAF</i>) un relevantajām ES aģentūrām, tādām kā <i>Eurojust</i>, <i>Frontex</i>, Eiropols un Eiropas Zivsaimniecības kontroles aģentūra. Minētās operācijas var būt arī daļa no <i>EMPACT</i> operatīvo rīcības plānu īstenošanas. 	Pastāvīgi

Mērķi	Darītāji	Rīcība	Orientējošais laiks
		<ul style="list-style-type: none"> Sistemātiski lūgt Eiropola/<i>Eurojust</i> operatīvo/tiesu atbalstu lietās, kas saistītas ar smagiem un organizētiem noziegumiem pret dzīvo dabu. 	Pastāvīgi
12. Sistemātiski pievērsties saiknēm starp savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandu un organizēto noziedzību, it īpaši aktīvāk rīkojoties, lai atmaskotu nelikumīgas finanšu plūsmas	Komisija, dalībvalstis, Eiropols, <i>Eurojust</i>	<ul style="list-style-type: none"> Palīdzēt dalībvalstīm stiprināt savu spēju i) likvidēt dzīvās dabas kontrabandā iesaistītās organizētās noziedzības struktūras un ii) izmeklēt ar noziegumiem pret dzīvo dabu saistītās finanšu plūsmas. Šai palīdzībai būtu jāietver apmācība un izpratnes veicināšana par noziedzības tipoloģiju un riskiem²³. 	No 2023. g.
		<ul style="list-style-type: none"> Saskanīgi ar ES organizētās noziedzības apkarošanas stratēģiju, kas pieņemta 2021.–2025. gadam, organizētās noziedzības izmeklēšanā sistemātiski iekļaut finanšu izmeklēšanu un, tiklīdz finansiālā vide liecina par noziedzīgi iegūtu līdzekļu klātbūtni, sistemātiski sākt līdzekļu atgūšanas izmeklēšanu un procedūras. 	Pastāvīgi
		<ul style="list-style-type: none"> Vēl vairāk pastiprināt cīņu pret dzīvās dabas kontrabandas ceļā radušos finanšu plūsmu legalizāciju un tālab atbalstīt un izskatīt to, kā dalībvalstis īsteno Direktīvu (ES) 2018/1673 par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošanu ar krimināltiesībām. 	Pastāvīgi
		<ul style="list-style-type: none"> Palielināt informētību par to, kā dzīvās dabas kontrabandas apkarošanā var izmantot direktīvu par noziedzīgi iegūtu līdzekļu atgūšanu un konfiskāciju²⁴ (pēc tās pieņemšanas un stāšanās spēkā) un Direktīvu (ES) 2019/1153, ar ko paredz noteikumus, lai atvieglotu finanšu un citas informācijas izmantošanu noteiktu noziedzīgu nodarījumu novēršanai, atklāšanai, izmeklēšanai vai kriminālvajāšanai par tiem²⁵. 	No 2023./2024. g.

²³ Piemēram, izmantojot tādas rīkus kā dzīvās dabas tirdzniecības finansiālā rīkkopa (<https://themisservices.co.uk/iwt>).

²⁴ Sk. priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par digitālo pakalpojumu vienoto tirgu (digitālo pakalpojumu tiesību akts), ar ko groza Direktīvu 2000/31/EK (COM(2020) 825 final).

²⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/1153 (2019. gada 20. jūnijs), ar ko paredz noteikumus, lai atvieglotu finanšu un citas informācijas izmantošanu noteiktu noziedzīgu nodarījumu novēršanai, atklāšanai, izmeklēšanai vai kriminālvajāšanai par tiem, un ar ko atceļ Padomes Lēmumu 2000/642/TI (PE/64/2019/REV/1).

Mērķi	Darītāji	Rīcība	Orientējošais laiks
		<ul style="list-style-type: none"> Preventīva pasākuma veidā krimināllietās vēl sistemātiskāk konfiscēt dzīvās dabas kontrabandas ceļā iegūtus līdzekļus un tālab palielināt tiesībsargājošo amatpersonu informētību par pieejamajiem konfiskācijas rīkiem. Veicināt konfiscēto līdzekļu izmantošanu saglabāšanas pasākumu nolūkiem un dzīvās dabas kontrabandas apkarošanā. 	No 2023. g.
13. Centīgāk skatīt savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandas tiešsaistes aspektus, arī īstenojot Digitālo pakalpojumu aktu un sadarbojoties ar tiešsaistes platformām	Komisija, dalībvalstis	<ul style="list-style-type: none"> Īstenot <i>CITES</i> rezolūcijas Conf. 11.3 12. un 13. punkta ieteikumus par noziegumiem pret dzīvo dabu, kas saistīti ar internetu. 	No 2023. g.
		<ul style="list-style-type: none"> Nodrošināt faktisku sadarbību starp <i>CITES</i> pārvaldības un izpildes panākšanas iestādēm un Digitālo pakalpojumu aktā²⁶ minētajiem digitālo pakalpojumu koordinatoriem, tālab nodrošinot arī resursus, kas ir pietiekami, lai līdzsekotu konstatētajām nelikumīgajām darbībām (piemēram, izveidot interneta uzdevumgrupas, kuras palīdz <i>CITES</i> pārvaldības un izpildes panākšanas iestādēm). 	No 2022. g.
		<ul style="list-style-type: none"> Nodrošināt koordināciju starp <i>CITES</i> izpildes panākšanas un ekspertu grupām un Eiropas Digitālo pakalpojumu padomi. 	No 2024. g.
		<ul style="list-style-type: none"> Izstrādāt ar Digitālo pakalpojumu aktu saskanīgas īpašas ES vadlīnijas par tiešsaistes tirdzniecību ar savvaļas īpatņiem. 	2025. g.
14. Uzlabot piekļuvi konfiscētiem dzīvniekiem vai augiem vajadzīgajai aprūpei	Dalībvalstis, Komisija	<ul style="list-style-type: none"> Attiecībā uz to, kā rīkoties ar konfiscētiem dzīvniekiem, ievērot <i>CITES</i> vadlīnijas, kas izklāstītas <i>CITES</i> Rezolūcijā Conf. 17.8 par rīcību ar nelikumīgi tirgotiem un konfiscētiem <i>CITES</i> sarakstos iekļautu sugu īpatņiem, un nodrošināt, ka visi rīcības/aprūpes varianti tiek pienācīgi apsvērti un gala lēmumi ir labi pamatoti. 	No 2023. g.

²⁶ Priekšlikums, Eiropas Parlamenta un Padomes Regula par digitālo pakalpojumu vienoto tirgu (digitālo pakalpojumu tiesību akts), ar ko groza Direktīvu 2000/31/EK (COM(2020) 825 final).

Mērķi	Darītāji	Rīcība	Orientējošais laiks
		<ul style="list-style-type: none"> Valstīs attīstīt specializētu patversmju tīklus, un informāciju par šīm patversmēm darīt pieejamu ES līmenī. 	2025. g.
		<ul style="list-style-type: none"> Veicināt relevanto iestāžu sadarbību, kas mazina lieku izmeklēšanas un tiesvedības kavēšanos, lai tādējādi līdz minimumam samazinātu tālāku kaitējumu no kontrabandas cietušajam īpatnim. 	Pastāvīgi
		<ul style="list-style-type: none"> Attiecīgā gadījumā pielikt lielākas pūles, lai konfiscētos dzīvus īpatņus jēgpilni atlaistu savvaļā. 	Pastāvīgi

4. prioritāte: nostiprināt izcelsmes, patēriņa un tranzīta valstu globālo partnerību, kas vēršas pret savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandu.

Mērķi	Darītāji	Vadošā rīcība	Orientējošais laiks
15. Cīņai pret savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandu piešķirt pasaules mērogā lielāku nozīmi	Komisija, AP/PV, dalībvalstis	<ul style="list-style-type: none"> Regulāri iekļaut savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandas jautājumus augsta līmeņa divpusējo un daudzpusējo sanāksmju darba kārtībā. 	Pastāvīgi
		<ul style="list-style-type: none"> Turpināt tehniskā un politiskā līmeņa dialogu ar prioritārajām valstīm un reģioniem. Tas darāms arī meža tiesību aktu izpildes panākšanas, pārvaldības un tirdzniecības un meža partnerību satvarā. 	Pastāvīgi
		<ul style="list-style-type: none"> Nodrošināt, ka savvaļas dzīvnieku un augu kontrabanda tiek uzskatīta par smagu noziegumu. Tas darāms, piemēram, īstenojot ES Organizētās noziedzības apkarošanas stratēģiju 2021.–2025. gadam. Stratēģija rosina pieņemt savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandai veltītu protokolu, kas būtu pakārtots ANO Konvencijai pret transnacionālo organizēto noziedzību. 	No 2023. g.
16. Nodrošināt, ka savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandas apkarošana	Komisija, dalībvalstis	<ul style="list-style-type: none"> Savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandas jautājumus iekļaut i) tirdzniecības dialogos ar galvenajiem partneriem un ii) PTO Tirdzniecības un vides komitejas darba kārtībā. 	Pastāvīgi

Mērķi	Darītāji	Vadošā rīcība	Orientējošais laiks
<p>tiek atbalstīta ar ES tirdzniecības rīcībpolitikām un instrumentiem</p>		<ul style="list-style-type: none"> Rosināt turpmākajos brīvās tirdzniecības nolīgumos uzņemties vērienīgas saistības savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandas apkarošanā, arī saistībā ar ES atbalstu, kas patlaban tiek sniegts Āfrikas kontinentālās brīvās tirdzniecības zonas stiprināšanai. 	Pastāvīgi
<p>17. Stiprināt ārpusssavienības galveno izcelsmes, tranzīta un tirgus valstu spēju apkarot savvaļas dzīvnieku un augu kontrabandu un uzlabot izpildes panākšanas jomā notiekošo sadarbību starp dalībvalstīm, ES tiesībsargājošajām iestādēm un galvenajām trešajām valstīm</p>	<p>Komisija, dalībvalstis, Eiropols</p>	<ul style="list-style-type: none"> Apmācīt ES dzīvās dabas tiesībsargātājus lietās, kuras skar starptautisko sadarbību un tās nolūkos pieejamos instrumentus. 	No 2023. g.
		<ul style="list-style-type: none"> Nodrošināt spēju veidošanu un zinātnisku un tehnisku apmācību relevantajām tiesībsargājošajām iestādēm, prokuroriem un tiesu iestādēm galvenajās trešajās valstīs, kuras skar nelikumīga savvaļas dzīvnieku un augu tirdzniecība. Tas darāms, piemēram, pilnveidojot valstu tiesisko regulējumu, lai padarītu iespējamu ar izmeklēšanu saistīto pārrobežu sadarbību un valstu tiesu iestāžu sadarbību. 	Pastāvīgi
		<ul style="list-style-type: none"> Veicināt divpusējus kontaktus, savstarpēju apmācību un apmaiņu. Atbalstīt neoficiālus un oficiālus āruseiropas reģionālos tīklus, piemēram, “Jaguar” tīklu Latīņamerikā vai <i>TWIX</i> tīklus Āfrikā²⁷, un veicināt šo tīklu sadarbību ar partneriem no Eiropas. 	Pastāvīgi
		<ul style="list-style-type: none"> Iesaistīties un atbalstīt darbu, ko veic i) relevantie globālie tīkli, piemēram, Starptautiskais konsorcijs noziegumu pret dzīvo dabu apkarošanai (<i>ICCWC</i>)²⁸ un Starptautiskais Vidisko prasību ievērošanas un izpildes panākšanas tīkls (<i>INECE</i>), un ii) pilsoniskās sabiedrības organizācijas un tīkli, piemēram, Koalīcija par savvaļas dzīvnieku un augu tiešsaistes kontrabandas izskaušanu. 	Pastāvīgi

²⁷ Piemēram, *AFRICA-TWIX*.

²⁸ Tajā darbojas Interpols, *CITES* sekretariāts, Pasaules Muitas organizācija, *UNODC* un Pasaules Banka.